

Synpunkter samråd om förslag till ändrade havsplaner DNR 2168-23

till: havochvatten@havochvatten.se

cc: kommun@morbylanga.se

kalmar@lansstyrelsen.se

Jag har suttit med på flera samrådsmöten för de nya havsplanerna. Ni har redan fått kopior på samrådsyttranden¹ för vindkraften runt Öland; Aurora, Södra Victoria, Neptunus, Cirrus, Utgrunden & Simpevarp. Här kommer ytterligare kommentarer till föreslagna planer.

Södra Öland har två huvudnäringar: lantbruk och turism.

Lantbruk

Det är positivt att SMHI fått uppdraget² att undersöka den samlade effekten av vindkraftsindustrier i våra hav.

SMHIs oceanografiska forskare: "Vindkraftsparker till havs har en storskalig påverkan på havet" Havsströmmar, salthalt och temperatur – både vid havsytan och vid havsbotten – är några av de parametrar som påverkas av havsbaserad vindkraft. Dessutom påverkas havet långt utanför själva vindkraftsparken när vindkraftsverken är i drift. Det visar de första resultaten av en modellstudie som SMHIs oceanografiska forskare nu genomför på uppdrag av Havs- och Vattenmyndigheten. De slutgiltiga resultaten presenteras våren 2024 och kommer vara en del av underlagen till de svenska havsplanerna.

Att vädret på land påverkas av vindkraften till havs har bland annat Jyllandsposten rapporterat om i en längre intervju³ med Professor Eigil Kaas, chefsmeteorolog på DMI Niels Bohr-institutet i Köpenhamn. Risken för torrare väder måste tas på allvar.

Mörbylångadalen är en av de bördigaste jordbruksmarkerna i Sverige. Med en årsnederbörd runt 400-500 millimeter vore en minskad nederbörd oerhört allvarlig. Att riskera slå undan benen för jordbruket är att spela roulette med vår livsmedelsförsörjning. Sverige är redan nu mindre än 50 procent självförsörjande på livsmedel.

¹ <https://www.evadillner.com/energi/>

²

<https://www.smhi.se/forskning/forskningsnyheter/smhis-oceanografiska-forskare-vindkraftsparker-till-havs-har-en-storskalig-paverkan-pa-havet-1.202627>

³

<https://jyllands-posten.dk/indland/ECE13982477/store-vindmoelleparker-paa-havet-aendrer-vejret-ind-e-paa-land/>

Turism

Till Ölands södra udde vallfärdar cirka 250 tusen turister varje år. Det är vandrare, naturälskare, mörkerfotografer, astronomer, konstnärer och fågelskådare som dras till södra Öland. Världsarvet södra Ölands odlingslandskap⁴ dominerar kommunen, och är ett av de största till ytan i Sverige. 14 av Mörbylånga kommuns 18 socknar ingår i världsarvet. Glesbefolkat, naturen i sin kala skönhet, en obruten siktlinje så långt ögat når, befriad från både ljud- och ljusföroreningar. Det flacka landskapet ger en milsvid utsikt. Strandskyddet är det mest restriktiva, 300 meter.

För en stadsbo kan det tyckas obetydligt med hinderbelysning som blinkar på natten, eller strukturer som rör sig i periferin. Men de som valt att bo och besöka Öland har valt bort staden. De vill ha det naturliga mörkret, den obrutna siktlinjen, de kvittrande fåglarna.

En videofilm⁵ från strandkanten i Albrunna visar hinderbelysningen från vindkraftverken i Ljungbyholm. Kvällstid är hinderbelysningen väl synlig från de 8 vindkraftverken i Ljungbyholm. De ligger mer än 4 mil bort, är 200 meter höga, med navet (och belysningen) på 125 meters höjd.

Runt Ölands södra udde planeras cirka 800 vindkraftverk, upp till 425 meter höga. Hinderbelysningen kommer vara synlig på mer än 5 mils avstånd. Fyren långa Jan kommer drunkna i det blixtrande havet av starkt vitt pulserande ljus. Det är inte bara människan som störs, djurlivet mister sin naturliga orientering.

Ottenby fågelstation är destination nummer ett för fågelskådare. Ingenstans i Sverige – och på få andra platser i Europa – har så många fågelarter beskådats. Närmare bestämt har hela 397 olika fågelarter anträffats.⁶ De föreslagna områden för vindkraftsindustri ligger mitt i fåglarnas migrationsstråk.

Friluftslivet är oerhört viktigt för turismen och boende. Det är ingen slump att STF, Svenska Turistföreningen, valt Öland som en av signaturlederna⁷ i Sverige. Mörbylångaleden var också kronprinsessan Victorias självklara val som landskapsvandring.

Med vårt flacka landskap blir fladdrande vindkraftverk än mer påtagliga störningar. Visuellt förväntar sig ögat en stilla horisont. Det ojämna fladdret från vindkraftens vingar skapar en otakt i naturen. Det må vara ok i stadsmiljö, men inte i en bygd vars livsnerv är naturen i sin enkelhet.

Att äventyra besöksnäringen med vindkraftsindustri som granne kan få allvarliga konsekvenser för besöksnäringen och den lilla inflyttning vi har.

14 december 2023

Eva Dillner, Grönhögen

eva@evadillner.com

⁴ <https://sodraoland.com/karta/>

⁵ <https://www.evadillner.com/politik/ett-axplock-om-vindkraft/>

⁶ <https://www.olangsbladet.se/oland/oland-i-topp-pa-lista-med-landets-basta-platser-for-fagelskadning/>

⁷ <https://www.svenskaturistforeningen.se/guider-tips/leder/signaturled-oland/>

Bilagor

Store vindmølleparker på havet ændrer vejret inde på land. Professor Eigil Kaas, chefsmeteorolog på DMI Niels Bohr-instituttet i Köpenhamn intervjuet av Lars From. Jyllandsposten maj 2022